ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
ISSN: 2149-0848
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

'Cahil Hoca'yı Yeniden Okumak: Jacques Rancière'in Fikirleriyle Dil ve Müzik Edinimi

Rereading 'The Ignorant Schoolmaster': Language and Music Acquisition Through Jacques Rancière's Ideas

Ayşegül DİNÇ*
Ogün KARAHAN İLTER**

Geliş/Submitted: 06.10.2024
Kabul/Accepted: 25.12.2024

doi 10.29228/INESJOURNAL.76908

Makale Türü: **Araştırma Makalesi** Article Information: **Research Article**

Citation / Atıf

Dinç, A. ve Karahan İlter, O. (2024). 'Cahil Hoca'yı yeniden okumak: Jacques Rancière'in fikirleriyle dil ve müzik edinimi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, *11* (41), 178-200.

This article was checked by Intihal.net. Bu makale İntihal.net tarafından taranmıştır.
This article is under the Creative Commons license. Bu makale Creative Commons lisansı altındadır.

*** Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı, Erzincan, Türkiye, aysegul3005@gmail.com**
**** Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, İngilizce Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalı, Erzincan, Türkiye, ogunilterr@gmail.com**

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
ISSN: 2149-0848
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Öz: Çağımızın düşünürlerinden Jacques Rancière, bir Aydınlanma pedagogu ve filozofu olan Joseph Jacotot'nun (1779-1840) Hollanda'da yaptığı pedagojik deneyden yola çıkarak, 1987 yılında 'Cahil Hoca' kitabını yazar ve eserinde 'yeni düzen' olarak nitelendirdiği bir yaklaşım ortaya atar. 'Yeni düzen', eşitlik ilkesini aksiyom olarak baz alır ve düşünme edimini, imtiyazlı bir sınıfa mâl etmek yerine, insanlığın ortak bir özelliği olarak görür. Bir edinime sahip olmanın koşulu olarak da zekâların farklılığını ve hiyerarşisini değil, yapılması gereken işe verilen dikkati ve adanmışlığı ortaya koyar. Öğrenen ve öğreten arasındaki mesafeyi aşan bu yöntem, kişinin kendi çabasını ve farkındalığını vurgular. Nitel araştırma deseninde, doküman analizi yöntemiyle tasarlanan ve kavram analiziyle ele alınan bu çalışmada, 'Cahil Hoca' eserindeki 'eşitlerin aklı', 'açıklayanın düzeni' gibi Rancièreyen kavramlar üzerinden dil ve müzik edinimini konu edinmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, dilin ve müziğin, öğretim ve yaratım süreçlerindeki köklü bir dönüşüm ihtiyacını gündeme getiren farklı perspektifleri ele alarak, daha özgürlükçü ve eşitlikçi bir kültürel ortamın nasıl mümkün olabileceğine dair yeni ufuklar açmaktır.
Anahtar Kelimeler: Müzik edinimi, dil edinimi, Cahil Hoca, Jacques Rancière, Jean Joseph Jacotot.
Abstract: Jacques Rancière, relying on the pedagogical experiment conducted by Joseph Jacotot (1779-1840), a Dutch Enlightenment pedagogue and philosopher, wrote the book 'The Ignorant Schoolmaster' in 1987, in which he put forward an approach called the 'new order'. The 'new order' takes the principle of equality as an axiom, considering the act of thinking as a common feature of humanity, instead of attributing it to a privileged class. To him, the condition for acquiring a skill is not the difference and hierarchy of intelligences, but the attention and dedication to the task at hand. This overcomes the distance between the learner and the teacher, emphasizing one's own effort and awareness. This study focuses on the acquisition of language and music through Rancièrean concepts such as 'the mind of equals' and 'the order of the explainer' in the work of 'The Ignorant Schoolmaster'. The main aim of this study is to open new horizons on how a more emancipatory and egalitarian cultural environment can be possible by addressing different perspectives that raise the need for a radical transformation in the teaching and creation processes of language and music.
Keywords: Music acquisition, language acquisition, The Ignorant Schoolmaster, Jacques Rancière, Jean Joseph Jacotot.

Giriş

"I believe that God gave the human soul
the ability to instruct himself without a teacher."[1]
Jean Joseph Jacotot (1770-1840)

1960'lar; soğuk savaşın neden olduğu iki kutuplu dünyada, nükleer tehditler, Afrika'da ve Asya'da dekolonizasyon süreci ile nihayetinde bağımsızlığını kazanan eski sömürge toprakları, Vietnam Savaşının tetiklediği aidiyetlik, vatanseverlik sorgulamaları, ırkçılık karşıtlığı ve özgürlük talebi ile ivmelenen, küresel çaptaki, işçi, öğrenci ve gençlik hareketleri doğrultusunda şekillenmiş bir dönemdir. Dönemin kitlesel hareketlerinin ortak paydasını eşitlik ve özgürlük kavramları oluşturur. 1960'ların siyasi konjonktürü, eğitim üzerine çalışan düşünürleri de etkiler. Zekâ, irade, eşitlik gibi kavramlar, eğitim felsefesinin gündeminde daha görünür olur. Jacques Rancière, 1987 yılında yazdığı *Cahil Hoca* eserini zekâ, irade ve eşitlik kavramları üzerine kurar ve zekâ ile irade kavramlarını zamanın ruhuyla paralel şekilde eşitlik ve eşitsizlik meselesi üzerinden sorgular. Ekinci (2020), *Cahil Hoca* kitabını öğrencilerin ve işçilerin yaşadığı eşitsizliklerin tetiklediği *1968 Olayları*'nın aydınlar üzerindeki etkileri ve entelektüelin konumu üzerine yeniden düşünme ihtiyacının bir sonucu olarak görür[2]. Rancière, aydın sınıf lokomotif işlevi göstermeden, *1968 Olayları*'nda işçilerin ve öğrencilerin kendi iradeleriyle harekete geçtiğini işaret ederek entelektüel sınıfı gerekli kılan koşulları sorgular. Aydın sınıfa ihtiyaç duymak, 'öteki'nin anlama kapasitesinden yoksun olduğunun ön kabulü ile başlar. Bu sınıf ayrımı ekonomik ve pedagojik imtiyazdan mahrum olanların, bilinç ve biliş kapasitesinin yeterli olmadığı düşüncesine dayanır. Oysaki *1968 Olayları*, ihtiyaç sahibi bu güruhun (!) bir aydın sınıf öncülüğünde değil, bizzat kendi farkındalıklarıyla harekete geçtiğini gösterir (Ekinci, 2020: 3). Simons ve Masschelein (2010) de Rancière'in pedagojide eşitlik üzerine düşünmesini sağlayan ilk etkinin, işçilerin koşulları hakkında yaptığı şikayetleri ciddiye almak ve onları aydınlarla eşit olarak değerlendirmek ile başladığını düşünür. Böylece, Rancière'in ilk reddettiği sınıflandırma, 'düşünenler' ve 'düşünmeyen ama yapanlar/çalışanlar[3] arasındaki ayrımdır. Bu farkındalık ile pedagojik hiyerarşi üzerine yeni bir okuma yapar. Kitabı yaratımındaki ivmeleyici etken her ne kadar 20. yüzyılın sorgulamaları olsa da Rancière *Cahil Hoca*'da edebiyat okutmanı Jean-Joseph Jacotot'nun (1770-1840) 19. yüzyılda, Hollanda'da yaptığı bir pedagojik deneyi merkeze alır. Hollandaca bilmeyen Jacotot, Fransızca bilmeyen öğrencileriyle, metni

[1] "Tanrı'nın insan ruhuna bir öğretmen olmadan kendi kendini eğitme yeteneği verdiğine inanıyorum."

[2] Jean-Paul Sartre (Aydınlar Üzerine), Edward Said (Entelektüel), Michel Foucault (Entelektüelin Siyasi İşlevi), Jacques Rancière (Cahil Hoca, Filozof ve Yoksulları, Özgürleşen Seyirci).

[3] workers (who don't think but do/work) (Simons, M., & Masschelein, J. (2010: 511)

Hollandaca ve Fransızca olarak karşılıklı içeren *Telemak'ın Serüvenleri*[4] isimli kitap üzerinden derslerini yapar. Jacotot, öğrencilerinden, kendi dilleri ile karşılaştırarak kitabın Fransızcasını anlamaya çalışmalarını ve metni sürekli tekrar etmelerini talep eder. İlerleyen derslerde, öğrencilerden, Fransızca bir yazı kaleme almalarını ister. Rancière'in aktardığı üzere Jacotot, öğrencilerin yazamayacağını düşünür. Oysa öğrencilerin Fransızca yazıları oldukça iyidir. Ratier, bu durumu şöyle özetler:

> Korkunç uydurma ifadelerle, hatta tam anlamıyla bir âcizlikle karşılaşacağını sanıyordu. Hiç açıklama görmemiş bu genç adamlar kendileri için yepyeni bir dilde karşılaştıkları güçlükleri sahi nasıl çözecek, metni nasıl anlayacaklardı ki? Hiç mühim değil! Önemli olan rastlantıya açılan bu yolun onları nereye götürdüğünü, bu çaresizlikten doğmuş ampirizmin ne gibi sonuçlar verdiğini görmekti. O öğrencilerin, bu zorlu işin içerisinden birçok Fransız kadar iyi çıktıklarını görünce çok şaşırmamış mıydı? Demek ki başarmak için tek gereken istemekti. Demek ki her insan başkalarının yaptığı ve anladığı her şeyi anlayamaya potansiyel olarak kadirdi. (Ratier'den aktaran Rancière, 2019: 10)

Rancière, Jacotot'nun deneyinin, pedagoji alanında bir şüphenin doğmasına sebep olduğunu ve geleneksel pratiğin değişimini ivmelediğini belirtir. Geleneksel pratiğin zorunlulukları arasında, öğretmenin bildiklerini öğrencilerine aktarması ve onları kendi seviyesine getirmeye çalışması; bilginin temel ve basit unsurlarını öne çıkararak bilgi hakkında açıklamalar yapması, planlı bir ilerleyişle basitten karmaşığa doğru bilgileri aktararak zihinleri belirli bir kalıba göre şekillendirme girişimleri gibi düsturlar vardır. Fakat Hollanda'daki deneyinde Jacotot öğrencilerine, Fransızcanın hiçbir temel kuralından bahsetmez, oysa öğrenciler Fransızca cümleleri gerek imla kurallarını gerek fiillerin çekimlerini doğru kullanarak yazar. Rancière, Jacotot'un yaptığı bu pedagojik deneyin başarısının, öğrencilerin kitabın sağ ve sol sayfalarını karşılaştırma jimnastiği ile değil, düşünceyi başkasının kelimeleriyle söyleme kapasitesiyle ilişkili olduğunu vurgular. Öğrencilerin, Fransızca öğrenmelerini sağlayan zekâ, anadillerini öğrenmelerini sağlayan zekâ ile tamamen aynıdır. Jacotot, öğrencilere önce gözlem yaptırır, gözlemden elde ettikleri verileri defalarca tekrar etmelerini ister ve sonraki aşamada halihazırda bildikleri şey ile bilmeye çalıştıkları arasında bağ kurarak, düşündüklerini anlatmalarını ister (Rancière, 2019: 11-17). Stamp, Jacotot'un deneyi ile yarattığı devrimin tüm pedagojilerin mantığından bir kopuşa neden olduğunu belirterek, Rancière'in deneyden yola çıkarak oluşturduğu bakış açısını "yöntem-dışı yöntem" (non-method) olarak adlandırır (2013: 652-654). Rancière, deneyden yola çıkarak, öğrenmenin önündeki en büyük engelin, olumsuz ön kabullerde yattığını ileri sürer. Bir işçinin dil veya bir müzik aleti

[4] Les Aventures de Télémaque, François Fénelon (1651-1715) tarafından 1699'da yazılan eser.

öğrenmek istediğini farz edelim. Rancière, bu isteğin gerçekleşmesinin önündeki engellerin, bireysel ve sosyolojik temayüllerin yüklediği ön kabullerle oluştuğundan bahseder:

> "Olmaz, yapamam," der size bilgilenmeye özendirdiğiniz şu cahil, "hepi topu işçiyim ben." Bu akıl yürütmede bulunan her şeyi doğru anlamak lazım. Evvela "yapamam" aslında "istemiyorum; niye uğraşayım ki?" demektir. İkincisi: "yapabilirim tabii, çünkü ben zekiyim, ama işçiyim: Benim gibi insanlar o işi yapamaz, mesela komşum yapamıyor. Ayrıca ne işime yarayacak ki? Sonuçta ben beyinsizlerle çalışıyorum." (Rancière, 2019: 45-46).

Anlaşıldığı üzere, Rancière bu handikabı 'eşitsizliğe duyulan inanç' olarak damgalar ve klasik pedagojide, zekâların eşitsizliği olarak adlandırılan şeyin aslında zihinsel tezahürlerin eşitsizliği olduğunu vurgular.

Yöntem

Bu araştırma, nitel araştırma kapsamında doküman analizi yöntemiyle tasarlanmıştır. Ele alınan *Cahil Hoca* eserinin analizi sürecinde kavram analizi yöntemi kullanılmıştır. Kavram analizi, bir disiplinin ele aldığı kavramların özelliklerini ve niteliklerini ayrıntılı olarak incelemeyi amaçlayan etkileşimsiz nitel araştırma türleri arasında yer alan bir yöntemdir (Cronin vd., 2010). Bu yöntem, kavramın içeriğini ve kapsamını anlamayı hedefler; genellikle kavramın tanımını, temel özelliklerini, sınırlarını ve diğer kavramlarla olan ilişkilerini açıklığa kavuşturmayı amaçlar. 'Yöntem-dışı yöntem', 'yeni düzen', 'açıklayanın düzeni', 'eşitsizlik' ve 'eşitlerin aklı' meseleleri *Cahil Hoca* üzerine çalışırken ele alınması gereken temel kavramlardır. Bu çalışmada, Rancière'in *Cahil Hoca* kitabı, bahsi geçen kavramlar üzerinden dil ve müzik edinimi açısından irdelenmeye çalışılmıştır.

***Cahil Hocayı* 'Yeniden Okumak'**

Özellikle bu iki alanın seçilmesinin temel nedeni uygulamanın neredeyse tüm pedagojik alanları kapsayan genişliği nedeniyle değil, Jacotot'un yeni pedagojisini öncelikle dil üzerinden geliştirmesi, dil üzerinden gerçekleştirdiği bu pedagojik deneyi daha sonra bilmediği bir çalgıyı öğretme fikrine aktarmasıdır. Dil edinimi, anadil öğrenimi ile çalgı eğitimi arasındaki benzerlikler Suzuki Yöntemi gibi kimi metotlarda da yer alır ve eğitimcilerin farkında olunduğu iki alandır (Dikkaya & Kayalar, 2015). Nitekim, Ekinci'nin (2020) de altını çizdiği üzere Rancière, diğer becerilerin edinimini çocuğun anadilini öğrenme başarısı ile bağlantılı görür. Çocuk bir dili öğrenirken hiçbir deneyime sahip değildir. Aile ve çevresi, ana dili bilinçli bir yaklaşımla öğretmek çabasında değildir. Çocuğun anadilini tek başına öğrendiği ve süreci kendi çabasıyla atlattığı aşikardır. Çevresinin yaptığı tek müdahale kimi basit hataları düzeltmekten ibarettir. Çocuk

öğrenme eylemini, anadili ile deneyimledikten sonra, bunu tüm alanlara uygulayabilir. Dili öğrenirken geçirdiği aşamalar her alan için geçerlidir. Dolayısıyla tüm öğrenmeler, diller arası bir çeviri olarak nitelendirilir. Bir kere bir dili öğrenebilen bir çocuğun yeni bir dil oyununu veya kendine özgün dili olan başka bir beceriyi öğrenemeyeceğini söylemek en başından yanlıştır. Bu noktada Ekinci, Rancière'in elbette herkesin piyanist, ressam, şair ya da başka bir iş ehli olabileceğini veya Mozart ya da Beethoven gibi bir sanatçı olabileceğini düşünmediğini belirtir (2020). Fakat buradaki esas mesele her zekânın asgari düzeyde de olsa bir zekânın yarattığı ürünü anlayabileceğidir. Kısaca öğrenme, bir zekânın var ettiği ürünü başka bir zekânın anlama çabasıdır. Bu noktada aslolan, gerekli iradeyi göstermek ve dikkat vermektir (Ekinci, 2020: 11).

Anlaşıldığı üzere *Cahil Hoca*'nın temel düsturları, dil edinimi tecrübesi üzerinden oluşturulur. Dil edinimini anlamak aynı zamanda diğer becerilerin öğreniminin de anlaşılmasını sağlar. Örneğin Rancière (2019: 43), bir terzinin de makasla, iğneyle ve iplikle konuşulan bir dili öğrenip, konuştuğunu söyler. Böylece, Rancière'in, Jacotot'nun deneyimleri üzerinden oluşturduğu pedagojik yaklaşım, dil ve müzik edinimini de ortak bir paydada buluşturur. Clausius (2020), Rancière'in sözlerinin müziğe doğrudan hitap edecek şekilde yönlendirmeyi, metinsel yorumlamadan çok daha zor görmekle birlikte aslında bu zorlama stratejisinin esas aydınlatıcı taraf olduğunu belirtir; sonuçta, araştırmacıyı bu yaklaşıma davet edenin filozofun bizzat kendi söylemi olduğunun altını çizer. Gerçekten de Rancière'in müzikle olan ikircikli ilişkisi tamamen kendisine ait değil, daha çok kaynak materyalinden miras aldığı bir ilişkidir (Clausius, 2020: 168). Müzik, Rancière'in yazılarında nadiren açıkça ancak sıklıkla örtük olarak fazlasıyla mevcuttur ve sanatlar arasında bir kesişim ve yankı noktası olarak nasıl yüzeye çıktığı görülebilir. Rancière'in estetik ve politika arasındaki ilişkiye dair çok yönlü soruşturması müzikal iç görü, araştırma ve uygulama için birçok yeni olasılık ortaya çıkarır ve Rancière'in politik/estetik düşüncesini geliştirmeye devam etmek için zengin bir atmosfer sunar. Müziğin esasen zamansal, ilişkisel statüsü, ifade etme ve genellikle dil dışı anlam yaratma biçimleri, felsefi ve politik ifade arasında çizdiği çizgiler, gündeme getirdiği ontolojik ve epistemolojik sorular; bunların hepsi hem Rancièreyen kavramsal aygıtlar aracılığıyla etkileşim için hem de bu aygıtları geliştirmek, rafine etmek ve dönüştürmek için verimli bir zemin yaratır (Cachopo vd., 2020).

Dolayısıyla bu çalışma, *Cahil Hoca* ve eğitimde hiyerarşik bilgi aktarımı anlayışını irdeleyerek, dil ve müzik edinimine dair ortak noktaları vurgulayan bir perspektif sunmayı hedefler. *Cahil Hoca* öğretisindeki 'yeni düzen' kavramı ve 'eşitlerin aklı' meselesi üzerinden dil ve müzik edinimini tartışmak, öğrenme sürecinde bireyin kendi potansiyelini keşfetmesine ve bu süreçte bir otoriteye bağlı olmadan bilgi üretme kapasitesine dikkat çeker. Geleneksel eğitim anlayışı, öğrenme sürecini çoğunlukla hiyerarşik bir yapı içinde, öğretmen merkezli bir sistemle ilişkilendirirken, Rancière'in

pedagojisindeki 'eşitlerin aklı' ilkesi bu yaklaşımı sorgular. Bu çalışma, otoriteye dayalı bilgi aktarımı olmaksızın dil ve müzik gibi karmaşık becerilerin nasıl edinilebileceği sorusuna odaklanır ve 'cahil hoca' kavramı çerçevesinde bu süreci yeniden değerlendirir. Ayrıca Rancière'nin Platon'un kunduracı ile devlet adamını bambaşka statülere yerleştiren anlayışını da pedagojik bakış açısıyla sekteye uğratır. Hocası, Althusser'in katı tedrisatında üst otorite olan hocanın konumunu eleştirir ve başka bir yol çizer. Rancière'in hoca ile öğrenci arasındaki hiyerarşik kırılmayı yöneten ile yönetilen, kral ile filozof ve seyirci ile sahne arasındaki sınıfsal dengelere de sirayet eder (Tunç, 2023: 633). Ayrıca, Rancière'in, görsel ve hareket sanatları üzerine söylem geliştirdiği *Özgürleşen Seyirci* eseri için de kaynak olarak *Cahil Hoca* kitabını gösterdiği (Rancire, 2021: 9) düşünülürse bu çalışma yalnızca pedagojik olarak değil sistemin tüm ögelerini kapsayan bir bakış açısını betimlemeye yöneliktir. Bu minvalde sırasıyla Rancière'in, Jacotot aracılığı ile oluşturup 'yeni düzen' adını verdiği 'yöntem-dışı yöntem' ve yöntemin ideolojik temelini oluşturan 'eşitlerin aklı' meselesi, dil ve müzik edinimi açısından ele alınmıştır.

'Yeni Düzen'de Dil ve Müzik Edinimi

Rancière, Joseph Jacotot'un *Enseignement Universel, Langue Maternelle* (1823) eserinde açıkladığı 'evrensel öğretim' isimli pedagojik yaklaşımı, 'yeni düzen' olarak adlandırarak; 'eski düzen' dediği, öğretmen ve öğrencinin hiyerarşik bir ilişki içerisinde olduğu geleneksel pedagojiden kesin olarak ayırır. 'Eski düzen' iki yönlü bir argümanın üzerine kuruludur; insanlar, 'aşağı olanlar' ve 'üstün olanlar' şeklinde ikiye ayrılır. İnsanların belirli bir hiyerarşi içerisinde değerlendirilmesi gerekliliği, sınıf kavramını ortaya çıkarır ve eşitlik ilkesini bozar. Bu hiyerarşi yalnızca insanlar arasında değil, aynı zamanda öğretmen ve öğrenci arasında da sınırları ihlal edilemeyecek kadar katidir. 'Eski düzenin' temel ilkeleri 'seçme', 'ilerleyiş' ve 'tamamlanmazlık'tır. 'Seçme' ilkesi, içerisinde eşitsizliği barındırır; 'ilerleyiş' ve 'tamamlanmazlık' ise öğretmenin yeni bir bilgiyi öğrettikten sonra, öğrencinin daha farklı bir bilgiyi öğrenmek için tekrar bir öğreticiye ihtiyaç duymasıdır ki bu bir kısır döngüye sebep olur. Rancière'in 'eski düzene' getirdiği temel eleştiri, insan hafızasının ve iradesinin, hiyerarşilerin altında küçümsenmesi anlayışınadır. Dolayısıyla 'yeni düzen' öncelikle bu anlayışa karşı çıkar. Kılıç (2015), 'eski düzen' de, insan kudretinin âciz görüldüğünü ve insan potansiyelinin ortaya çıkmasındaki en büyük engelin bu olduğunu belirtir. Oysa 'yeni düzen' de, insan, kudretini yeniden keşfeder. Zorunlu, klasik, örgün eğitimin amacı ise bunun tam tersidir: çocuğu âcizleştirmektir. 'Yeni düzen', toplumsal sınıf ayrımı yapmaksızın herkes için eğitim demektir ve yöntemin amacı insanın kudretinin bilincine varması ve kadir olmasıdır (Kılıç, 2015). 'Yeni düzen', Yunanca 'bütün' ve 'her bir' kelimesinin birleşiminden oluşan ve tüm zihinsel oluşumlarda, insan zekâsının bütününün varlığını imleyen 'panekastik felsefesini' içerir (Rancière, 2019: 44). Jacotot'un "panekastik" adını verdiği pedagojik felsefede üç temel ilke vardır: 'İnsanların tümü eşit bir zekâya sahiptir' ; 'Tanrı

tüm insanlara öğrenme kapasitesi vermiştir'; ve 'Her şey her şeydedir' (Duman, 2021: 1156). Son ilke için Rancière, şöyle bir açıklama yapar, bilinmeyen her şey, öğrenilen bir şeyle ilişkilendirilebilir (2019: 27). Böylece öğrenme kavramının tanımı da değişir. Yeni tanıma göre fikirler ve bilgiler birbirine bağlanarak genişletilebilir. 'Öğrenmeyi öğrenmek' eylemi, koşullara göre değişen bilgiyi neden ve nasıl soruları üzerinden çözmek, yeniden anlamlandırmak ve böylece öncelikle kişinin içinde bulunduğu durum olmak üzere tüm tezahürler hakkında derin düşünmektir (Yücel ve Aydınlı'dan aktaran, Birer, 2022). 'Yeni düzen', eğitimin konusunun bilgi değil beceri olduğu üzerine kuruludur. 'Yeni Düzen'in 'Hazırlık' ve 'Doğaçlama' olmak üzere iki safhasından bahsetmek mümkündür

'Yeni Düzen'de Hazırlık Safhası

'Yeni düzen'in ilk safhasında öğrencinin anadilini nasıl edindiğini düşünmesi gerekir. Böylece aramak ve araştırmak eylemlerinin ilk ortaya çıktığı zamana dönülür. Anadili edinme süreci ailede başladığı için aramak ve araştırmak eylemine dair ilk adımlar da ailede atılır. Rancière, "evrensel eğitim [yeni düzen] ailede başlar" der (2019: 103). Aile ocağı yeni bir bilincin ve kendini aşmanın mekânıdır (Rancière, 2019: 44). Çocuğun anadil edinimi, halihazırda ailenin bildiği bir beceriden elde edilir fakat ailenin bilmediği şeyleri öğretmesi nasıl mümkün olabilir? Aile cahil olduğu herhangi bir konuyu çocuğuna öğretebilir mi? Oysa 'yeni düzen' de yalnızca aile değil hoca da cahili olduğu bir şeyi öğretebilir (The Ignorant Schoolmaster- Le Maître Ignorant) ve zaten bilmediğini öğretmelidir. Bilmediğini öğretmek, didaktik yaklaşıma karşıdır. Jacotot'un örneğinde öğrenciler, bilmedikleri ile karşı karşıya kalır ve Jacotot, öğrencileri Fransızca öğrenme azimleriyle baş başa bırakır. Rancière'in deyimiyle öğrencilerden, çıkışını bilmedikleri ormanı katetmelerini istenir (2019: 16). Rancière (2019: 36), bu durumu şöyle açıklar:

> 'Babamız Duası' nı duymamış, ezberden okuyamayacak çocuk var mıdır? Aranan şey bulunmuştur: Oğluna okumayı öğretmek isteyen yoksul ve cahil baba çaresiz değildir. Çevresinde bu duayı onun için kâğıda yazacak iyi niyetli ve okur-yazar biri mutlaka vardır. Bununla birlikte baba veya anne, 'Babamız' kelimesini bulmasını isteyerek çocuğunun eğitimine başlayabilir. "Çocuk dikkatliyse, kâğıtta yazılı ilk kelimenin *Baba* olması gerektiğini, çünkü cümlenin ilk kelimesi olduğunu söyler. İkinci kelime de ister istemez 'göklerdesin' olacaktır; çocuk bu iki kelimeyi karşılaştırabilir, ayırt edebilir, bilebilir ve nerede görse tanıyabilir." Duanın metniyle karşı karşıya olan çocuğa ne gördüğünü ne düşündüğünü ne yaptığını soramayacak anne veya baba var mıdır? Komşusuna elindeki aleti nasıl kullandığını sormasından bir farkı yok bunun. Bilmediğimizi öğretmek, bilmediğimiz her şey hakkında sorular sormak demektir, o kadar. Bu tür sorular sormak için de ilme ihtiyaç yoktur. Cahil her şeyi sorabilir;

işaretler ülkesindeki yolcu için, zekâsını özerk olarak kullanmaya zorlayan hakiki sorular da sadece onun sorularıdır.

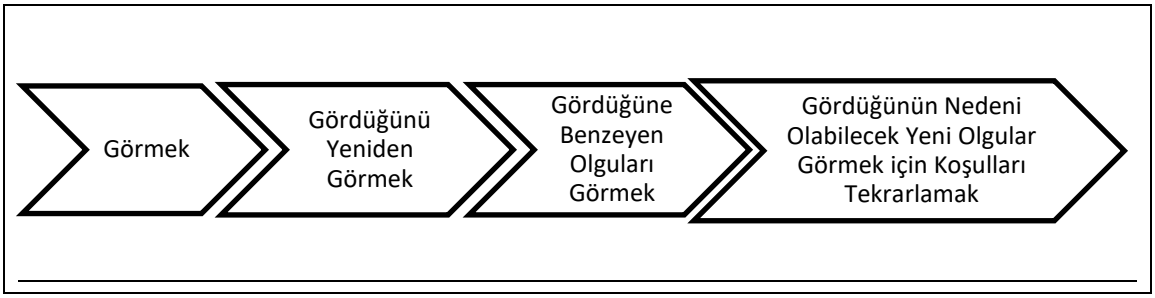
Eğitimin ailede başladığı varsayımına temel teşkil eden anadil edinimine dair gözlemler, sanat için de geçerlidir. Nitekim, her sanat dalının kendine ait bir dili vardır ve bu dil de tıpkı anadil gibi öğrenilir. Sanatın konuştuğu lisanı herkes anlayıp konuşabilir. Rancière' e göre sanat konusunda 'yok yapamam' demenin tercümesi, 'bu bana bir şey ifade etmiyor' cümlesiyle eşdeğerdir. Sanatın dilini anlamak için pratik yapmak gereklidir. Anadili öğrenirken geçerli olan tüm aşamalar sanatın dilini anlamak için de geçerlidir, çünkü Rancière'e göre temelde sanat ediniminde de aynı mantık söz konusudur. Bir kişinin, "yapmak istediği şeylerin her birine (ayakkabı, makine veya şiir) özgü dili de öğrenmesi gerekir" (Rancière, 2019: 70-71).

Çocuk anadilini doğal ve kendiliğinden öğrenir. Kendiliğindenlik, aileden gelen didaktik bir talimat olmaksızın, çocuğun maruz kalarak taklit etmesiyle söz konusudur. Maruz kalmak ve taklit etmek hem dil hem de müzik edinimi için kritik rol oynar. Hatta Hutberg, notalardaki talimatların dahi enstrüman öğretiminde gelişimi engelleyeceğini savunur. Klasik enstrüman eğitiminde, basılı notanın bir tür bilgi alışverişi olarak yorumlanması ile önemli bir açıklama prosedürü gerçekleşir. Hultberg basılı notanın, Batı tonal müziğiyle ilgili belirli anlamlara aracılık eden bir metin olduğunu varsayar. Basılı bir nota, eserin nasıl çalınacağına ve performansın nasıl değerlendirileceğine dair, normatif bir belge işlevi görebilir. Hultberg, özellikle enstrüman eğitiminin erken seviyelerinde basılı notaya yönelik bu tür bir yeniden üretim yaklaşımının öğrencinin gelişimini engelleyebileceğini ve hatta öğrencinin müzik anlayışını daha sonra uygulama açısından engelleyebileceğini savunur (Hultberg'den aktaran Vakeva¨ vd., 2015: 237). Nitekim anadili öğrenme, öncelikle duymak ve taklit etmek fiilleriyle başlar. Hultberg için de enstrüman öğretiminde, öğretmen notadan evvel müziğin icrasını göstermelidir. Öğrenci, öğretmenin yorumunu kabul ve taklit ederek, öğretmenin temsil ettiği belirli bir müzik stiline veya geleneğin normlarına göre 'doğru şekilde' çalabilir (Hultberg'den aktaran Vakeva¨ vd., 2015).

Müziği anadil ile ilişkilendiren ve eğitimin ailede başladığını iddia eden varsayım, aynı zamanda birçok müzik eğitimi kuramında da görülür. Suzuki Yöntemi bu kuramların başında gelir. Schinichi Suzuki (1898-1998) tarafından oluşturulan ve kısaca 'Suzuki Yöntemi' olarak adlandırılan öğrenme modelinde, çocuğun anadili öğrenme süreci tam olarak çalgı eğitimine uygulanmıştır. Bu deneyde, gelecekte çalınacak müziğin daha çocukken dinletilmesiyle başlayan eğitim süreci, aynı müziği sürekli dinleyip tekrarlamasıyla devam eder. Bu eğitim modelinde, ailenin de eğitimci olarak büyük bir rolü vardır. Aile, eğitimcilerin çocuğun çalmasını ve öğretilecek melodileri taklit etmesini sağlamalarına yardımcı olur. Çalgı eğitiminde anadil edinimi ile benzeyen en önemli eylem tekrar ve taklit etmektir (Dikkaya & Kayalar, 2015). Rancière'in 'yöntem dışı-

yönteminde', 'tekrar' ve 'dikkat' birlikte vurgulanır. Rancière'e göre zekâ sürekli görmek ve karşılaşmakla ilgilidir. Bu da 'tekrar' esasına dayanır ve bu yüzden zekânın ilk şartı tekrardır. Rancière, görmek eylemini tekrar üzerinden şemalandırır:

Şekil 1. *Ranciere (2019) Cahil Hoca'da Tekrar Şeması*

Bu noktada öğrencinin karşısındaki en büyük problem, tekrar etmenin zor tarafı olan 'sıkıcılıktır'. Dolayısıyla Rancière'in lügatindeki haliyle hocanın ya da ailenin öğrenciye aktarması gereken asıl şey tekrarın önündeki en büyük engel olan sıkıcılıkla baş etme becerisidir (2019: 59). Bu durum dil ve müzik edinimi için başat rol oynar.

'Yeni Düzen'de Doğaçlama Safhası

Jacotot, Hollanda'da yaptığı pedagojik deneyde, öğrencilerden *Telemak'ın Serüvenleri* kitabının Fransızca ve Hollandaca karşılaştırmalı metninden yola çıkarak eseri yalnızca anlamalarını istemez. Öğrencilerden beklenen, iki metin arasında karşılaştırma yaparak harflerin şekillerine, kelimelerin yerlerine ve eklerine, dilbilgisi özelliklerine dikkat etmeleri ve kitap hakkında düşüncelerini öğrendikleri yeni dil aracılığı ile söylemeleridir. Jacotot'un bunu yaparken tek koşulu, söylenilen her şeyin maddi karşılığının kitapta gösterilmesidir. Böylece ilk doğaçlama deneyimi konuşma ile yapılır, daha sonra aynı koşullarda kompozisyon yazılır. Öğrenci kitaptaki deyimleri ve kitabın kelime dağarcığını kullanarak doğaçlama yapar (Rancière, 2019: 27). Rancier' e göre doğaçlama, düşünceyi iletmek için kelimeler, mecazlar, benzetmeler yaratan insan türünün, kendi mahiyetini tanımasını ve teyit etmesini sağlayan uygulamadır. Doğaçlama aktif bir eylemdir ve Rancière, zekânın marifetinin bilmekten ziyade yapmak olduğunu belirtir. İletişimin de ilk koşulu 'bilmek değil, yapmak' tır. Yapma kapasitesinin en iyi kanıtı ise konuşmaktır. 'Konuşmak', kişinin bilgisini aktardığı bir eylemden öte, kendisini dramatize ettiği, şairlik oynadığı, tercüme yaptığı ve iletişime geçtiği diğer kişileri de kendi gibi davranmaya yönelttiği bir davranıştır. Rancière, iletişimin, kelimeleri alet gibi kullanan bir zanaatkar gibi yapılması gerektiğini belirtir. Ona göre iletişim yalnızca kelimeler aracılığı ile olmaz. İnsanın madde üzerinde eylemde bulunması ile ortaya çıkan sanat eseri, zihninin ve bedeninin serüvenini bir öyküye dönüştürdüğü ve uygulama esaslı olduğu için iletişime dâhildir. Uygulama yapmak ve her işi söylem olarak kavramak 'yeni düzende' öğrenmenin önkoşuludur (Rancière, 2019: 68-69). Uygulama ve söylem, doğaçlama eyleminde kendine yer bulur. Rancière'in düşüncelerinden anladığımız

üzere dil ediniminde konuşurken ortaya çıkan bu eylem, müzikte ise bizzat doğaçlama olarak karşılık bulur. DiPiero (2020), "Rancière ve Doğaçlama"[5] isimli makalesinde, doğaçlama eyleminin, Rancière'in siyaset kavramı ile bağlantılı olduğunu belirtir. Rancière'in siyaseti, önceden var olan herhangi bir yapma ve olma düzeni ile hareket eden otoriteye karşıdır. Dolayısıyla doğaçlama, müzikte ya da dilde her zaman politiktir. Doğaçlama ile ortaya çıkan veri, farklı zamanlarda, yerlerde ve durumlarda farklı insanlar için farklı şeyler ifade eder. Bu durum Rancière'in 'tercüme etme' kavramı üzerindeki düşüncelerini akla getirir. 'Yeni düzen' ile 'eski düzen' arasındaki en önemli farklardan birisi de 'tercüme etmek' fiilinde saklıdır. Tercüme etmek, içerisinde 'tahmin etmek' eylemini de barındırır, yeni olanı tahmin etmek ve ondan yeni yorumlar ortaya çıkararak zenginlik yaratmaktır. Tercüme etmek ve tahmin etmek dil edinimi ile doğrudan ilişkili fiiller olduğu gibi müzik dilini anlamak için alımlayıcının özellikle bu iki eylemi tatbik etmesi gerekir. 'Eski Düzen' de geçerli olan dil ya da müzik pedagojisinde, sözlerin anlamının anlaşılması değil, sözlerin diretilmesi önemsenmektedir. Rancière için söylemek, anlaşılmak ve buyurmak arasında pedagojik anlamda uçurumlar vardır. 'Yeni düzen' de belirli bir eylem için zorlamak söz konusu değildir. Dolayısıyla eğitim, iradeye boyun eğdirmekle olamaz. Önemli olan ifade, analiz, teşrih ve tercümedir. Tercüme ve karşı tercüme şiirin iki koşulu olduğu gibi aslında 'yeni düzen' in de temelidir ve dolayısıyla yalnızca dil pedagojisinin özüne değil müzik edinimine de dahildir. Rancière (2019: 72) "dehanın sırrı, evrensel eğitimin sırrıdır: Öğrenmek, tekrarlamak, taklit etmek, tercüme etmek, öğelerine ayırmak, yeniden birleştirmek" [tir] der ve *Cahil Hoca*'da Jacotot'tan hareketle şöyle söyler:

> Bütün cümlelerin, dolayısıyla da onları üreten bütün zekâların doğası aynıdır. Anlamak tercüme etmekten başka bir şey değildir, yani bir metnin -asla mantığını değil- eşdeğerlisini sunmaktan. Yazılı sayfanın ardında hiçbir şey yoktur; başka zekânın, açıklayanın zekâsının çalışmasını gerektiren iki katlı bir fon yoktur; hocanın dili yoktur, yani kelime ve cümleleriyle bir metnin kelime ve cümlelerinin mantığını ifade edebilecek bir dilin dili. (Rancière, 2019: 16-17)

Rancière'e göre doğaçlama yapmak, irade kullanmakla ilgilidir. Kişinin, yeni öğrendiği dili ya da çalgıyı başkalarının önünde icra etmekten kaçınması ve aldatıcı bir alçakgönüllülükle: 'ben yapamıyorum' demesinin altında, Rancière'e göre aslında başkalarının yargısına tabi olmaktan duyduğu bir çeşit kibir yatar. Doğaçlama, bu kibrin önüne geçer, başladığını bitirmeyi, kendini bütün kılmayı ve dili bir çembere kapatmayı öğretir (Rancière, 2019: 47-48).

[5] Rancière and Improvisation: Reading Contingency in Music and Politics

'Eşitlerin Aklı': Öğrenmenin Önündeki Engel ve Eşitsizliğe Duyulan İnanç

'Eşitlerin aklı', Rancière' in *Cahil Hoca* kitabında özellikle üzerinde durduğu, hatta ayrı bir başlık ayırdığı meselelerdendir. Jacotot ve dolayısıyla Rancière için eşitlik ilkesi her şey için bir başlangıç noktası; düşünceyi, deneyi ve buluşu besleyen aksiyomdur. Eşitlik ne bir vaat ne de (ampirik) bir gerçektir, ancak başlamak için pratik bir hipotezdir. Eşitlik, uzak bir gelecekteki bir ödül değil, bir uygulamadır. Jacotot'nun pedagojik deneyi, bütün insanların emrinde eşit bir zekânın bulunduğunu ve özgürleşmenin bu eşit zekâyı, yani konuşma, düşünme ve eyleme yeteneğini gerçekleştirmek anlamına geldiğini gösterir (Simons vd., 2010: 512). Ayrıca *Filozof ve Yoksulları* kitabında Rancière, eşitliği hem insanlar arasında hem de meslekler arasında görür. Onun için, "savaşçı demirci için ne kadar vazgeçilmezse, demirci de savaşçı için o kadar vazgeçilmezdir. Dahası, faydalılık yalnızca muğlak üstünlüklere izin verir" (Rancière, 2009: 33). Rancière, 'Leçon d'Althusser[6]' kitabının 2011'deki yeni baskısının önsözünde şöyle söyler:

> Kitabım [Althusser'in Dersi], tahakkümü hedef alan sözde eleştirinin canevinde duran "zekâların eşitsizliği" teorisine savaş ilan ediyordu. Her türlü devrimci düşüncenin bunun tam tersi varsayım üstüne, yani tahakküme uğrayanların anlama kapasitesine sahip olduğu varsayımı üstüne kurulması gerektiğini ilan ediyordu. O günden beri bu kapasitenin koşullarını ve büründüğü biçimleri analiz etmeye verdim kendimi; işçi özgürleşmesinin tarihe gömülmüş biçimlerini ve Joseph Jacotot'nun zihinsel özgürleşmeyi herkese duyurduğu unutulmuş metinleri gün ışığına çıkarmak için uğraştım. (Rancière'den aktaran Kılıç, 2015)

Rancière'in temel varsayımı çok basittir: herkes düşünür, herkes konuşur. Çağdaşlarının çoğu gibi, Rancière ayrıca düşüncenin veya söylemin, onları tespit etmek veya düzeltmek için tasarlanmış her türlü mekanizmaya direndiğini, her zaman çelişkili bir şekilde ilerlediğini ve düşüncenin her türlü düzenlemeden kaçarak, sınıflandırmaya karşı çıktığını varsayar. Ona göre düşünmek eyleminin halihazırda kendisi sınıfların, yerlerin ve normların katı dağılımını altüst eder. Herkes düşünür, ancak hâkim iş bölümü ve toplumun yapılanması, yalnızca belirli sınıflardaki insanların düşünme yetkisine sahip olmasını sağlar. Bu nedenle Rancière' in en genel düsturu, düşüncenin veya konuşmanın önündeki çeşitli engelleri analiz etmek ve ortadan kaldırmaktır. Böylece geçerli konuşma biçimleri saçmalamak eyleminden; yetkili düşünce formları salt yanılsama ya da dikkat dağıtma halinden ve gerçek sanat salt olmayandan ayrılabilir. Serbest düşünceye dair belki de en çarpıcı durum, eğitimin kendisidir. Geleneksel öğretim elbette ki bilgiliyi bilgisizden, öğretmenleri öğrencilerden, güçlü öğrencileri zayıf öğrencilerden ayırır. Althusser' in bir zamanlar üzerini çizdiği gibi öğretmenin işlevi, belirli bir

[6] Althusser'in Dersi

bilgiyi, bu bilgiye sahip olmayan deneklere aktarmaktır. Dolayısıyla 'öğretim', bilgi ile bilgi olmayan arasındaki eşitsizliğin mutlak koşuluna dayanır. Rancière'in tüm çabası, bu eşitsizliği ve bunun tüm sonuçlarını ortadan kaldırmaktır. Öğretim aracılığı ile çocukların sınıflandırılmasına karşı çıktığı gibi, eğitimi de bilgi veya otorite farklılıkları açısından kavramaya yönelik her türlü girişimi reddeder (Hallward, 2005: 26). Rancière, zekâların eşitliği kavramının mümkün olamayacağını savunup, zekâların eşitliği gibi bir kabulün toplumun düzenini bozacağını iddia edenlere, tam tersi bir soru ile yaklaşır, asıl, eşitlik olmadan zekâ nasıl mümkün olabilir! Rancière' e göre zekâ, bilgi ile bilgi nesnesini karşılaştırmaya dayanan anlama gücü değil aksine kendisini, başkasının doğrulamasından geçebilecek şekilde, anlaşılabilir kılma kudretidir. Bu noktada Rancière önemli bir vurgu yapar, eşiti ancak eşit anlayabilir. Rancière için, eşitlik ve zekâ; akıl ve irade birbiri ile eşanlamlıdır. İnsan türünün ortak bağı, zekâların eşit olmasıdır. Toplumun var olabilmesi için gerekli ve yeterli şart eşitlik aksiyomudur. Rancière, 'eşitler cemaati' kavramında bilenlerle bilmeyenler, zekâ denen mülke sahip olanlarla olmayanlar arasındaki ayrımı reddeder. Eşitler cemaatinde görece üstün olan, eylemde bulunan zihinlerden başkası değildir. Bu toplum, 'yapan', 'yaptıklarından söz eden' ve 'ürettikleri eserleri tüm insanlığın araçlarına dönüştüren' insanlardan oluşur. Bu topluluğu oluşturan insanlar bilirler ki kimse komşusundan daha fazla zekâyla doğmaz. Kiminin sergilediği maharet aletleri kullanma konusunda gösterdiği özende iken, kimi kelimeleri kullanma konusunda uzmanlaşır (Rancière, 2019: 74-76). Bilginler cemaatinin otoriter yapısı ve üzerine konuşlandığı hiyerarşik pedagojinin estetik anlayışı (Dinçer, 2018: 159) eşitler cemaatine dönüşerek yıkılır. Eşitliğin temel düstur olduğu bu toplumda eğitim sistemi 'Açıklayanın Düzeni[7]' ve 'Zihinsel Özgürleşme' olarak iki kavram irdelenerek düzenlenir.

'Açıklayanın Düzeni' kavramı, geleneksel pratikteki hiyerarşik ve baskıcı yapıyı eleştirmek için kullanılır ve bilgi ile otorite arasındaki güç ilişkilerine dayandığı için eşitlikçi bir eğitim anlayışına ters düşer. Geleneksel eğitimde, öğretici ve öğrenen arasındaki ilişki ast-üst ilişkisine benzer. Öğreten bilgiye sahip olandır, aktif roldedir ve açıklayan konumundadır, hiçbir şey bilmediği varsayılan öğrenci ise pasif bir alıcı olarak görülür. Rancière' e göre bu sistem, öğrencinin kendi düşünsel kapasitesine güvenmesini engeller ve öğrenme sürecini öğretmene bağımlı hale getirir. Oysa 'yeni düzen' herkesin eşit bir entelektüel kapasiteye sahip olduğu ön kabulüne dayanır, dolayısıyla öğrenme bir açıklayıcı olmadan da gerçekleşebilir. Tunç (2023), yalnızca açıklayan olmanın değil aynı zamanda ölçen olmanın da hiyerarşik sınırı pekiştirdiğini vurgular. Ölçen ve ölçülenin, açıklayan ve anlamayanın olduğu yerde denklikten bahsetmek mümkün değildir. Sokratesçi pedagojinin dışında kalan Jacotot'un deneyi bu sebeple hakiki bir eşitlik

[7] Le maitre explicateur

imkânıdır. Öğreticinin iktidarı, öğrencinin kendi zekâsı ile hocanınkini farksız görmesi ile sarsılır. Bu durum proletaryanın, insan olarak kabul edilmek için gösterdiği iradeyle benzer niteliktedir (Tunç, 2023: 634-635). Rancière de eşitlik yönteminin her şeyden evvel bir irade yöntemi olduğunu vurgular ve "istedik mi, kendi arzumuzun gerilimiyle veya durum icabı, açıklayan bir hoca olmaksızın, kendi başımıza öğrenebilirdik" (2019: 19) der. 'Açıklayanın Düzeni' kırıldığında ve kabul edilmiş zihinsel değerler düzeni tersine çevrildiğinde, artık öğrenciyi sınavdan geçiren değil, onunla konuşan ve cevap veren bir hoca vardır. Öteki türlü Rancière, bir zekânın başka bir zekâya tâbi kılındığı yerde aptallaşmanın olduğunu belirtir. Şayet bir tâbi olma durumu olacaksa bu yalnızca iradeler arasında olabilir (Rancière, 2019: 17-20). Elbette öğrenenin iradesi, öğretene tâbi olur. Bu sistem içerisinde en temel araç dikkattir. Bir eşitsizlik var ise bu dikkat eşitsizliğidir. Eski düzende bu dikkat meselesi göz ardı edilip, hak ettiği önem verilmeyerek, çocuk başkasının güdümünde ve başkasının kontrolüyle öğrenir. Rancière' in deyimiyle 'dikkat sürekliliği azalır ve çocuk başkasının gözüyle öğrenmeye alışır" (2019: 55). Rancière, irade başka bir iradeye itaat ederken, kendisinden başka bir şeye itaat etmeyen bir zekânın gerçekleştirdiği edinimi, özgürleşme olarak nitelendirir (2019: 20). Pedagojik aptallaşmanın temel ilkesi öğreten ve öğrenen arasındaki eşitsizlikten doğan hayali mesafe ise 'zihinsel özgürleşme' nin anahtarı da eşitlikçi zihinsel bağlardır. Rancière, Jacotot'un özgürleşme ve özgürleştirme deneyimini, kendi zekâsını oyun dışında bırakarak, öğrencilerin zekâsının kitabın zekâsıyla boğuşmasına izin vererek elde ettiğini belirtir. Öğrenme edinimine zekâ ve irade yetilerini katmak ve öğrenmeyi hoca ve öğrenci arasında salt iradeler arası bir ilişki üzerine kurmak, özgürleşmeyi getirir. Halihazırda ancak özgürleşmiş olan bir hoca, özgürleştiricidir. Bilginin anahtarı da yalnızca vermek ve öğretmek değildir, tüm zekâların eşit olduğu kabulüyle, öğrenenlerin kendilerini herkesle eşit gördüklerinde neler yapabileceklerine dair bilinç kazandırmaktır (Rancière 2019: 19). 'Zihinsel özgürleşme' ile özellikle kastedilen kabaca tarih, toplum ve kültürün yüklediği tüm önyargıların aşıldığı bir düşünme biçimi, yani önyargılardan arınmak ve sınırsız keşif idealidir (Duman, 2021: 1154-1155).

Vakeva vd. (2015) müzik ediniminde, özellikle de çalgı öğretiminde, öğreticinin halihazırda araçsal bir tavır takındığını ve uygulamada geleneksel bir hiyerarşik yapıdan ziyade iradelerin birbirine tâbi olduğunu belirtir. Öğretmen yalnızca kaydetme sürecinin koruyucusu değil, aynı zamanda öğrenilen şeyin uygulamaya özgü anlamlarının açıklayıcısı olarak da önemli bir role sahiptir. Çalgı eğitiminde, açıklamanın yalnızca bağlama özgü bilgiyi değil, aynı zamanda beceriyi, somut bilgiyi ve bu bilgi birikiminin sözlü ifadesini de kapsaması amaçlanır. Somut anlamda öğretmen, repertuarın gizli anlamlarının tercümanı ve kanonun sırlarını öğrenciye ifşa ederek süreci ilerleten, yorumlama eyleminde öncü bir sestir. Nihayetinde düşüncenin eyleme sorunsuz bir şekilde karıştığı bir pratik geliştirmeyi amaçlar. Bu tür bir pedagoji, tam anlamıyla 'araçsal' dır: Öğretici, öğrencinin seçtiği çalgıda üst düzey beceriler geliştirmesine yardımcı olur.

Öğrenmenin kendisi, söz konusu disiplinin söylemi içerisine somatik olarak sabitlenmiş bir bilgi birikimi tabanı oluşturmada araçsal hale gelir (Vaẗkeva ̈ vd., 2015: 235). Rancière için öğreticinin araçsal yaklaşımı eşitlik ilkesi için de önemlidir. 'Yeni düzende', öğrenmenin asıl bileşeni, diğerlerinden farklı olmak değil, diğerleri ile ne kadar benzer olduğunu anlamak için anlatma isteğinin mevcudiyetidir. Bu durum, müzik için sahneye çıkmanın, topluluk içerisinde çalmanın gelişime olan etkisiyle benzerdir. Rancière konuşmanın ve sahneye çıkmanın eşitlikle olan bağını şöyle belirtir: "her çalışmayı bir anlatım yolu haline getiririz; hissetmekle yetinmez, paylaşmanın yolunu ararız. (…) anlatma isteği ve hangi bakımdan benzer olduğumuzu başkalarına hissettirme isteğinin iradesi" (Rancière, 2019: 74). Arnot'un 2023 yılında yaptığı "Yaratıcı Müziğin Politikaları ve Estetiği: AACM ile Rancièreyen Bir Karşılaşma"[8] başlıklı çalışmada 'eşitlerin aklı' ve 'zihinsel özgürleşme' kavramları ile müzik edinimini politik açıdan irdelerken aynı zamanda paylaşmak meselesini de eşitlik kavramıyla aynı paydada irdeler. Siyahi müzisyenlerin, 1965'te Chicago'da kurdukları *The Association for the Advancement of Creative Musicians* (AACM), sadece müzik topluluğu değil aynı zamanda eğitimden, sosyal sorumluluk projelerine kadar birçok alanda çalışma yapması nedeniyle, Arnot' a (2023) göre Rancière'in fikirlerinin bir tezahürüdür. Grubun uygulamaları çoğulculuğu ve eklektizmi, bir dizi sanatsal metapolitik eğilimi işgal eden bir müzik seti üretir. Bu uygulamalar hem cazla özdeşleşmiş olan hem de 'klasik' müzik etrafında şekillenen söylemlerde mevcut olan temsili düzene ve tür ya da anlam hiyerarşisine meydan okur. Grubun müzikleri, Rancière'in "kulağın demokratikleşmesi" adını verdiği bir sürece katkıda bulunur. AACM müzisyenlerinin, ırkçılık gerekçesiyle ortaya koydukları pratik meydan okumalar, modernist sınırlamayı ve dolayısıyla tür sınırlarının sabitliğini zayıflatır. Bu zayıflatma, dinleme uygulamasında bir dönüşe izin verir, böylece "ses, tını veya aksana duyarlılık tür sınırlarını aşar ve hiyerarşileriyle alay eder" (Arnot, 2023).

Hiyerarşileri sorgulayan ve bir öğretene duyulan ihtiyacın aslında geleneksel olduğuna dair bir söylem geliştiren, dil ile alt problem bazında bağlantısı olan çarpıcı çalışmalardan bir tanesi de Sugata Mitra tarafından, Hindistan'da 1999 yılında yapılan 'Hole-in-the-Wall'[9] isimli pedagojik deneydir. *Slumdog Millionaire* [10] 'e de esin kaynağı olan ve Jocatot'un yaklaşımından ilham alan bu deney, çocuğun tıpkı anadilini öğrenirken olduğu gibi kendi kendine, ebeveynlerinin ya da otoritelerin herhangi bir talimatı olmaksızın, yalnızca gözlem ve taklit yoluyla öğrenme becerisini konu alır. Stamp (2013), deneyde kullanılan ''Hiçbir Talimat Yok' mottosunun Jacotot'nun dolayısıyla Rancière'in pedagojisi ile benzer bir nüveden çıktığını belirtir. Kalkaji gecekondu

[8] The Politics and Aesthetics of Creative Music: A Rancièrian Encounter with the AACM

[9] Sugata Mitra liderliğinde, NIIT'den bir ekip tarafından yürütülen "Duvardaki Delik" isimli deney.

[10] 'Milyoner', Yönetmen: Danny Boyle, Loveleen Tandan 2008

mahallesinin duvarına internet bağlantılı bir bilgisayar yerleştiren deney ekibi, daha sonra bölgedeki sosyo-ekonomik durumu düşük ve teknolojiye erişimi olmayan, üstelik okuma yazma bilmeyen çocukların, bilmedikleri bir dilde (İngilizce) çalışan bir bilgisayarı kendi kendilerine öğrenebildiklerini keşfeder. Bilmedikleri dildeki verileri gün be gün anlayan ve dile dair bir alt yapı oluşturan çocuklar ne yapacaklarına dair bir açıklama yapılmadan 'kendi kendilerine talimat verebildiklerini ve gerektiğinde çevreden yardım alabildiklerini' gösterirler. Bu açıdan deney, çocukların yalnızca tek başlarına ya da grup olarak kendi kendilerine eğitim verebildiklerini değil, aynı zamanda gerektiğinde çevreden yardım alabildiklerini göstermesi açısında işbirlikçi öğrenmeye de vurgu yapar. Kendi kendini organize eden bir sistem olarak öğrenme, bireyselleştirilmiş bir olgudan ziyade kolektiftir. Bu durum, Rancière'in, iki kişi anadilde konuştuğunda dahi, okumayı bilmedikleri bir kitapla karşı karşıya gelen iki cahil insana dönüştüğünü ve her türlü iletişimin çeviri/karşı çeviri deneyimi olduğunu iddia eden hipotezine benzer (Stamp, 2013: 649- 657). Rancière'in söyleminin temelinde de bir nevi 'ihtiyaç illüzyonu' yatar. Ona göre bireyin zihninde yarattığı, 'bir açıklayıcı açıklamazsa eğitilemem' tahayyülü gerek politik önyargıların gerek içselleştirilmiş bir sınıf ayrımının tezahürüdür ve bu tahayyül tüm alanlarda öğrenmenin önüne geçer. Birer'in tanımsız olduğunun altını çizdiği 'iyi öğrenme biçimi', 'iyi okul', 'iyi açıklayıcı' kavramları esasen bir algı yanılmasıdır ve tüm eğitim ilanlarının açıklamasında yazması gereken tek şey: öğrenmek için "öğrenciye dikkatini doğru toplamayı öğütleyen cahil hocalar aranıyor" olmalıdır (2022).

Sonuç

Rancière, Jacotot'dan hareketle insanı bir zekânın hizmet ettiği irade olarak görür. Rancière'i pedogojik hiyerarşi üzerine düşünmeye iten yaşadığı dönemin ruhudur. Jacotot'un 'evrensel eğitim' kavramını, 'yeni düzen' olarak adlandırarak, geleneksel metodolojiyi 'eski yöntem' kavramı altında eleştirir. *Cahil Hoca* başta olmak üzere Rancière'in düşüncesinde insan toplumunu mümkün kılan yegâne koşul eşitliktir. Jacotot ise zekâların eşitliği aksiyomuna karşı çıkışın asıl nedenini itaat edilenlerin ayrıcalıklı imtiyazına bağlar. Rancière için de düşünce, düşünen tözün değil, insanlığın bir yüklemidir ve düşünmek eylemi herkesi eşit kılar (2019: 42). Rancière, *Uzlaşı Çağına Notlar*'da, bazı düşünürlerin 'demokratik bireyciliğin' narsisizmi alevlendirerek, kolektif çıkarlarla ters düşeceğinden kaygı duyduğunu fakat aslında bireyciliğin, kolektivizmin öteki yüzü olduğunu yazar ve zekâyı bireysel irade üzerinden tanımlar (2017: 146-147). İşe, eşitlik ve eşitsizlik meselesi ile insan tanımını; zeki bir varlık olarak insandan irade gösteren insana doğru değiştirmekle başlar. Dikkati ortaya çıkaran en önemli etki ve aynı zamanda Rancière'in herhangi bir edinim için mecburi gördüğü olgu 'iradedir'. Anadil edinimi üzerine düşünen böylece araştırmak ve aramak eylemlerine aşina olan öğrenci için artık yapması gereken tek şey iradesini kullanmaktır. Eşitlik kavramına, karşı çıkışın

temelinde kimi ayrıcalıkların ortadan kalkması yer alır. Hatta Ekinci'nin (2020: 6) entelektüellerin konumunu sorgulayıp, eski ayrıcalıklarını kaybettikleri iddiasının altını çizmesi de hiçbir kesimin Rancière'in eleştirisinden kaçamadığını yeniden hatırlatır. Nihayetinde, Rancière nedenleri belirleme iddiasında bulunmaksızın yalnızca olgulardan yola çıkarak zekâların eşitliği savını gerekçelendirir. Çünkü bir insanın bir dili ya da çalgıyı bazılarından daha gelişmiş şekilde kullanmasının temelinde diğerinin daha az zeki olduğu yatmaz, aslolan daha az çalışma, daha az dikkat, daha az özen ve düşük irade kontrolüdür; çünkü irade, kişinin şimdiye dek yaptıklarından yola çıkarak, neler yapabileceğini görmesini ve 'devam et' demesini sağlayan güçtür.

Eşitlik ve öğrenme meselesi hem Jacotot hem de Rancière için anadil üzerinden şekillenir. Rancière'in *Cahil Hoca* kitabındaki pedagojik anlayış, dil ve müzik edinimlerinin bireysel özgürlük ve eşitlik bağlamında nasıl ele alınabileceğine dair yeni perspektif sunar. Anadil ediniminde söz konusu olan süreç ile müzikteki benzer olarak değerlendirilir. Müzik, *Cahil Hoca*'da diğer tüm edinimlerde olduğu gibi bir tür "dil" olarak, zekâların eşitliği ilkesi doğrultusunda, öğrencinin kendi merakı ve deneyimleme süreci doğrultusunda öğrenilir. Her bireyin bu alanlarda potansiyel bir yetkinliğe sahip olduğunu vurgulayan Rancière' den yola çıkarak, müzikteki yaratıcı süreçlerin de tıpkı diğer tüm edinimlerde olduğu gibi irade, tekrar ve dikkat ile mümkün olduğunu söylemek doğrudur. Burada önemli olan, dış otoritelerin belirleyiciliğinden bağımsız bir biçimde bu edinimleri gerçekleştirebilmek ve öğreticinin her şeyi bilen, sarsılmaz ve sonsuz söz hakkına sahip imtiyazının yerine denetleyen ve iradeyi kullanma konusunda teşvik eden varlığını kabul etmektir. Müzik ve dil, bu anlamda, bireyler arasında bir hiyerarşi oluşturmaz; her birey, kendi deneyimi ve öğrenme süreci üzerinden bu alanlarda anlam üretme gücüne sahiptir. Jacotot'un tüm pedagojilerin mantığından kopuşa neden olan deneyi de 'tâbi oluş' eyleminin hiyerarşi içeren doğasının aslında geçersiz olduğunu ortaya koyar.

Rancière'den yola çıkarak dil gibi müzik ediniminde de öğrencilerin bağımsız, meraklı ve aktif öğrenenler olmaları asıl ve esas koşulu olduğu tartışmasız şekilde söylenebilir. Bu yaklaşımlar, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerinden sorumlu olmalarını ve öğrenmenin bireysel bir keşif süreci olduğunu vurgular. 'Açıklayanın Düzeni' nin sarsıldığı 'yeni düzen'de, hocanın işi, yalnızca öğrenme ortamı hazırlamak, kaynağı aktarmadan, bilgiyi dikte etmeden, öğrenciye vermek ve sürece eşlik etmektir. Eğitimde geleneksel öğretmen-öğrenci ilişkisi yerine dil ve müzik ediniminde öz-yeterliliği ve eşitlikçi öğrenme süreçleri öne çıkarılır.

Elbette Rancière'in *Cahil Hoca*'da detaylandırdığı pedagojik yaklaşım; özellikle, bir tanıdan ve yalnızca bir hipotezden ibaret olması ve bilimsel uygulamalardan geçerek ispatına yönelik ampirik çalışmaların yeterince yapılmaması dolayısıyla 'yeni düzen' eleştirilir. Rancière, eleştirilere cevabında öncelikle, yöntemin esasında bir kanı

olduğunu kabul eder. Ona göre de elbette bir kanı hakikat değildir ve fiziksel ya da kimyasal fenomenler gibi doğrulanabilirliği meşakkatli de olsa tam anlamıyla mümkün değildir. Çünkü kanıların doğrulanabilmesi için söz konusu olan bir fenomeni başka şartlar altında yeniden değerlendirme esası, Jacotot'nun kanısı için mümkün değildir. Kısaca "bir zekâyı alın şöyle bir duruma yerleştirin" diyebilmek mümkün değildir (Rancière, 2019: 51). Bu halde Rancière, halihazırda böyle bir kanıtlamaya ihtiyaç olmadığını belirtir. Çünkü esas mesele mevcut varsayımla neler yapılabileceğini görmektir. Bu durumda esas olan kanının doğrulanması değil, kanıyı geçersiz kılan bir hakikatin olmamasıdır. Böyle bir hakikatin olmaması Jacotot'nun önerisini denemek için dahi yeterlidir. Oysa Stamp (2013), Rancière'in özellikle, okullaşmayı savunan neoliberal ideoloji tarafından eleştirildiğini belirtir. Rancière bu eleştiriye, Jacotot'un cevabını verir. Ona göre okullaşmaya ve hiyerarşiye dayanan eğitimin savunulmasının temel sebebi, sınıflı toplumun değişme ihtimaline karşı duyulan endişedir. Sistemin değişimi kaçınılmaz olarak toplumsal sonuçlara neden olacak ve zekâların eşitliği ilkesi ile itaat kavramı alaşağı edilecektir. Jacotot'nun akademi üyesi ve asilzade Dük dé Levis için yazdığı, aynı zamanda Rancière'in kendisini eleştirenlere de verdiği cevap bu varsayımı şöyle özetler:

> Zekâların eşit olduğu ilan edilirse, kadınlar kocalarına, yönetilenler yöneticilere nasıl itaat edecekler? Her üstün zihin gibi dikkatsiz olmasaydı, Sayın Dük asıl kendi sisteminin, zekâların eşitsizliği sisteminin, toplumsal düzeni yıktığını fark edebilirdi. Otoritenin kaynağı zihinsel üstünlükse, zekâların eşitsizliğine ikna olmuş yönetilenlerden biri valinin beyinsizin teki olduğunu düşünürse ne olacak? Üstünlüklerini doğrulamak için bakanlarla valileri, belediye başkanlarıyla daire müdürlerini sınavdan geçirmek gerekmez mi? Kusurunun fark edilmesiyle yurttaşları itaatsizliğe sürükleyecek bir beyinsizin aralarına sızmayacağının garantisi ne?
>
> (2019: 89)

Rancière'in pedagojisine bir başka eleştiriyi de Hallward (2005), yöntemin uygulanabilirliği üzerinden yapar. Yöntemin, dil edinimi, araç tabanlı öğrenme gibi ilköğretim eğitimine ve bu tür bir eğitimin 'gerekli' olduğu küçük çocuklara, okuma yazma bilmeyen kişilere uygun olabileceğini, ancak daha karmaşık, 'daha yüksek seviyeli' öğrenmenin taleplerini karşılayamayacağını belirtir. Fakat aynı zamanda, Hallward'ın asıl şüphesi ve çıkarımı, siyasi eğitim ve örgütlenme düzeyinde, Rancière'in ustalık kavramını altüst ederek, neoliberal siyasi ekonominin güçsüzleştirilmiş bireyciliğine aktif olarak eleştirel yaklaşmak yerine, pasif bir şekilde suç ortaklığı yapmasına yöneliktir (Hallward'dan aktaran Stamp, 2013: 656). Rancière bu safhaları kanıtlayan bir şeyin olmadığının fakat aksini kanıtlayan bir savın da olamayacağını vurgular. Kendisiyle yapılan bir görüşmede, düşüncelerinin, on sekizinci yüzyıl cumhuriyetçi eşitlik kavramına geri dönmek gibi nitelendirilmesinin mümkün olup olmadığı sorulduğunda Rancière,

her şeyden önce 'Aydınlanma Düşüncesi' nin hiçbir şekilde bir eşitlik varsayımını ima etmediğini belirtir. Ona göre 'İnsan Hakları Beyannamesi', 'Aydınlanma Felsefesi' ni aşmaktadır. Ayrıca 'Aydınlanma Felsefesi'nde, hak eşitliği yetenek farklılığı ile nitelendirilir ve en önemlisi, eşitlikçi aksiyom, siyaset felsefesinde olduğu gibi ortak, doğal bir niteliğe dayanmaz. Eşitlikçi aksiyom, hak ve gerçek arasındaki mesafenin azaltılması konusunda uzmanlaşmış kurumlarla, bireylere ve nüfuslara atfedilen hakları değil, özneler tarafından gerçekleştirilen eşitlikçi uygulamaların potansiyelini tanımlar (Guénoun vd., 2000). Dolayısıyla Rancière ne 'Aydınlanma Düşüncesi' ni dirilttiğini ne de neoliberal düşünceye dolaylı dahi katkı sağladığını kabul etmez.

Sonuç olarak, Rancière'in *Cahil Hoca*'daki pedagojik yaklaşımı özellikle uygulanabilirliği açısından eleştirilse de dil ve müzik edinimlerinin hiyerarşik bir bilgi aktarım süreci yerine, eşitlikçi bir yaratıcı sürecin parçası olarak anlaşılması gerektiğini ortaya koyması açısından dikkate değerdir. Bu yaklaşım hem pedagojide hem de kültürel üretimde katı sınırların ve ayrımların ötesine geçilerek, bireylerin kendi potansiyellerini açığa çıkarmaları için bir alan açmaya teşvik edebilir. Dil ve müzik edinimi gibi karmaşık becerilerin nasıl daha demokratik bir çerçevede kazanılabileceği konusunda düşünmek, günümüzde henüz çözülememiş olan gelir adaletsizliği, eğitimin yalnız ayrıcalıklı olanların ulaşabildiği, özellikle müzik ve dil gibi eğitiminin bir lükse dönüştüğü mevcut sistemde, fırsat eşitliği için düşünsel bir alan açabilir ve herkesin bu alanlara erişim hakkı olduğu fikri pekiştirilebilir.

"COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri" beyanları:

Etik Kurul Belgesi:	Çalışma, doküman analizi yöntemiyle tasarlandığı için etik kurul belgesi gerektiren bir çalışma değildir.
Çıkar Çatışması Beyanı:	Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazar/ların potansiyel bir çıkar çatışması yoktur.
Finansal Destek:	Bu çalışmanın araştırma ve yazım aşamasında herhangi kişi/kurum veya kuruluşlar tarafından finansal destek alınmadığı bildirilmiştir.
Katkı Oranı Beyanı:	%50-%50
Destek ve Teşekkür Beyanı:	
Sorumlu Yazar:	Ogün KARAHAN İLTER
Çifte Kör Hakem Değerlendirmesi:	Dış-bağımsız

The following statements are made in the framework of "COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors":

Ethics Committee Approval:	The study does not require an ethics committee approval as it was designed by the document analysis method.
Declaration of Conflicting Interests:	No conflicts of interest were reported for this article.

Financial Support: It has been reported that this study did not receive financial support from any person/institution or organization during the research and writing phase.
Author Contributions: %50 -%50
Statement of Support and Acknowledgment:
Corresponding Author: Ogün KARAHAN İLTER
Double-Blind Peer Review: External-independent

KAYNAKÇA

Arnot, S. J. (2023). The Politics and Aesthetics of Creative Music: A Rancièrian Encounter with the AACM. Yayınlanmamış doktora tezi, Newcastle University, Newcastle Upon Tyne.

Birer, E. (2022). Özgürleşen Öğrenci. https://xxi.com.tr/i/ozgurlesen-ogrenci#ref8 adresinden erişildi. (ET: 12.08.2024)

Cachopo, J.P., Nickleson, P., & Stover, C. (2020). Introduction. J. P. Cachopo, P. Nickleson, & C. Stover (Eds.), *Rancière and Music* (ss. 1-23). Edinburgh University Press.

Clausius, K. (2020). *Rancière on Music, Rancière's Non-music.* Edinburgh University Press.

Dikkaya, A., & Kayalar, F. (2015). Music teaching through the approach similar to that of native language learning. https://www.academia.edu/23961788/ adresinden erişildi. (ET: 25.09.2024)

Dinçer, E. H. (2018). Rancière, düşünme, eğitim ve demokrasi nefreti. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi, 16*(61), 152-168.

DiPiero, D. (2020). Rancière and improvisation: Reading contingency in music and politics. J. P. Cachopo, P. Nickleson, & C. Stover (Eds.), *Rancière and Music* (ss. 207-229). Edinburgh University Press.

Duman, M. (2021). Rancière'in temel pedagojik düşüncesi. *Erciyes Akademi, 35*(3), 1153-1166.

Ekinci, Ö. (2020). Jacques Rancière'de entelektüelin işlevinin sorgulanması: "Cahil Hoca" okulda. *Asia Minor Studies, 8*(2), 543-554.

Guénoun, S., Kavanagh, J.H., & Lapidus, R. (2000). Jacques Rancière: Literature, politics, aesthetics: Approaches to democratic disagreement. *SubStance, 29* (2), 3-24.

Hallward, P. (2005). Jacques Rancière and the subversion of mastery. *Paragraph, 28*(1), 26-45.

Kılıç, S. (2015). Cahil hoca'nın "imkânsız" eğitimi. *Birikim, 311*(3), 114-120.

Rancière, J. (2009). *Filozof ve Yoksulları* (A.U. Kılıç, çev.). Metis Yayınları.

Rancière, J. (2017). *Uzlaşı Çağına Notlar* (D. Tuna, çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Rancière, J. (2019). *Cahil Hoca: Zihinsel Özgürleşme Üstüne Beş Ders (*S. Kılıç, çev.). Metis Yayınları.

Rancière, J. (2021). *Özgürleşen Seyirci* (E.B. Şaman, çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Simons, M., & Masschelein, J. (2010). Hatred of democracy... and of the public role of education? Introduction to the special issue on Jacques Rancière. *Educational Phi losophy and Theory, 42*(5-6), 509-522.

Stamp, R. (2013). Of slumdogs and schoolmasters: Jacotot, Rancière and Mitra on self-organized learning. *Educational Philosophy and Theory*, *45*(6), 647-662.

Tunç, T. M. (2023). Eşitlik aksiyomu: Jacques Rancière'in demokrasi tahayyülü. Kaygı. *Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, *22* (2), 623-647.

Väkevä, L., Westerlund, H., & Juntunen, M. L. (2015). Teacher as ignorant music master: Some Rancièrian musings on instrumental pedagogy. İçinde J.O. Gullö ve P.H. Holgersson (Ed.), *Knowledge formation in and through music – Festschrift in honor of Cecilia K. Hultberg,* (ss. 233-242). Royal college of music.

Extended Abstract

Following Jacotot, Rancière sees the human being as the will served by an intelligence. It is the spirit of his time that prompts Rancière to reflect on pedagogical hierarchy. Calling Jacotot's concept of 'universal education' a 'new order', he criticizes the traditional methodology under the concept of 'old method'. In Rancière's thought, and especially in the thought of 'The Ignorant Schoolmaster', the only condition that makes human society possible is equality. Jacotot, on the other hand, attributes the main reason for opposition to the axiom of equality of intelligences to the privilege of the obeyed. For Rancière, thought is a predicate of humanity, not of the thinking subject, and the act of thinking makes everyone equal (2019, p.42). For the student who reflects on the acquisition of the mother tongue and thus becomes familiar with the acts of searching and seeking, the only thing left for him to do is to exercise his will. At the heart of the opposition to the concept of equality is the elimination of certain privileges.

For both Jacotot and Rancière, the issue of equality and learning takes shape through the mother tongue. The pedagogical understanding in Rancière's book, 'The Ignorant Schoolmaster' offers a new perspective on how language and music acquisition can be handled in the context of individual freedom and equality. The process involved in the acquisition of mother tongue and music are considered similar. In 'The Ignorant

Schoolmaster', music is learned as a kind of "language", in line with the principle of equality of intelligences, in line with the student's own curiosity and experiential process. According to Rancière, who emphasizes that each individual has a potential competence in these areas, it is correct to say that creative processes in music are possible through will, repetition and attention, just like in all other acquisitions. What is important here is to be able to realize these acquisitions independently of the determination of external authorities and to accept the presence of the teacher who controls and encourages the use of the will instead of the privilege of omniscience, unshakeable and infinite authority. Music and language, in this sense, do not constitute a hierarchy between individuals; each individual has the power to produce meaning in these fields through his or her own experience and learning process. Jacotot's experiment, which leads to a break with the logic of all pedagogies, reveals that the hierarchical nature of the act of 'subordination' is in fact invalid. To Rancière, it can be argued unequivocally that in music acquisition, as in language, it is essential for students to be independent, curious and active learners. These approaches emphasize that students are responsible for their own learning processes and that learning is an individual process of discovery. In the 'new order', where the 'Order of the Explainer' is shaken, the teacher's job is only to prepare the learning environment, to give the information to the student and to accompany the process without transferring the source or dictating the information. Instead of the traditional teacher-student relationship in education, self-efficacy and egalitarian learning processes are emphasized in language and music acquisition. Of course, the pedagogical approach that Rancière elaborates in 'The Ignorant Schoolmaster' is criticized by the 'new order', especially because it consists of a diagnosis and a mere hypothesis, and not enough empirical studies to prove it through scientific practices. In his response to the criticism, Rancière first acknowledges that the method is essentially an opinion. According to him, of course, a conviction is not a truth, and like physical or chemical phenomena, its verifiability is not entirely possible, albeit difficult. This is because the principle of re-evaluating a phenomenon under different conditions, which is the basis for the verification of convictions, is not possible for Jacotot's conviction. In this case, Rancière states that there is currently no need for such a proof. Because the main issue is to see what can be done with the current assumption. In this case, what is essential is not the verification of the conviction, but the absence of a truth that invalidates the conviction. The absence of such a truth is enough to even try Jacotot's suggestion.

In conclusion, although Rancière's pedagogical approach in 'The Ignorant Schoolmaster' has been criticized, especially in terms of its applicability, it is noteworthy for demonstrating that the acquisition of language and music should be understood as part of an egalitarian creative process rather than a hierarchical process of knowledge transmission. This approach can encourage individuals to create a space for unlocking their potential by moving beyond rigid boundaries and distinctions in both pedagogy

and cultural production. Thinking about how complex skills such as language and music acquisition can be acquired in a more democratic framework can open up an intellectual space for equality of opportunity and reinforce the idea that everyone has the right to access these fields, especially in the current system where income inequality has not yet been resolved, education is only accessible to the privileged, and education, especially music and language, has become a luxury.